

Manifest KHN

Provinciale Statenverkiezingen 2027

Inleiding

Op 17 maart 2027 vinden de eerstvolgende Provinciale Statenverkiezingen plaats. Met het oog op deze verkiezingen vraagt Koninklijke Horeca Nederland (KHN) in voorliggend manifest aandacht voor het grote belang van de gastvrijheidssector, niet alleen economisch maar ook maatschappelijk. We roepen politieke partijen die deelnemen aan de PS-verkiezingen op de hierna genoemde thema's, gerelateerd aan belangrijke provinciale taken, op te nemen in hun partijprogramma's.

Belang gastvrijheidssector

In de brede gastvrijheidssector (horeca, recreatie- en vakantieparken, attractieparken etc.) ging in 2024 111 miljard euro om en telde in dat jaar 771.000 banen. In de horecasector (hotels, restaurants, cafés, nightlifebedrijven en fastservicebedrijven) bedroeg de omzet in 2025 33,9 miljard euro en waren er in 2025 522.000 banen. Dat betreft 4,5% van de totale werkgelegenheid in Nederland. Daarmee is de horeca een economische sector van belang.

Maar de horeca is veel meer dan alleen een economische factor en een banenmotor. De horeca wordt niet voor niets vaak omschreven als de 'huiskamer van de samenleving'. Horeca is een plaats waar mensen elkaar ontmoeten, elkaar leren kennen, ontspannen, met elkaar in gesprek gaan, en daarmee van groot sociaal-maatschappelijk belang. Van onschatbare waarde voor het functioneren van lokale gemeenschappen. Brede welvaart voor alle inwoners!

Bovendien zorgt de aanwezigheid van horeca voor een geweldige positieve impact op aanpalende sectoren. Zo vullen onze gasten niet alleen onze bedrijven en terrassen, maar ook zwembaden, winkels en culturele instellingen zoals theaters en musea. Veel van deze voorzieningen zouden zonder horeca minder levensvatbaar zijn. En juist deze faciliteiten houden de leefbaarheid in vooral dorpen en kleinere steden in de regio op peil.

Thema's gastvrijheidssector

De provincie speelt een belangrijke rol in vraagstukken die direct invloed hebben op de gastvrijheidssector, zoals ruimtelijke ordening, economie en toerisme, natuur en milieu. De keuzes die Provinciale Staten (PS) in de komende bestuursperiode maken, bepalen mede of horeca-, recreatie- en toerismeondernemers kunnen blijven investeren, vernieuwen en bijdragen aan de leefbaarheid van steden, dorpen en buitengebieden.

Ruimtelijke ordening

KHN wil dat provincies horeca, recreatie en toerisme niet alleen zien als economische sector, maar ook als belangrijke voorziening voor leefbaarheid en brede welvaart. Wanneer er sprake is van grote ruimtelijke ontwikkelingen is het een voorwaarde om vooral ook ruimte te maken voor ontspanning en gastvrijheid. We roepen de provincies daarom expliciet op om horeca, toerisme en recreatie mee te nemen in provinciale omgevingsvisies en gebiedsontwikkelingen.

Daarvoor is nodig dat ondernemers in de gastvrijheidssector letterlijk en figuurlijk ruimte krijgen. We moeten af van stapeling van omgevingsregels die het ondernemers onmogelijk maakt bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken. KHN beseft dat de ruimte voor ondernemerschap afhankelijk is van het gebied en de specifieke locatie. Van belang is de doelen voor ogen te houden en ruimte te creëren voor duurzame experimenten met de introductie van de zogenaamde ontwikkelruimte.

Economie en toerisme

Om de provincie voor bezoekers op de kaart te zetten en te houden, verdient toerisme het om een beleidsprioriteit te zijn. Ontwikkel een toerismevisie gericht op een toekomstbestendige en duurzame ontwikkeling van de gastvrijheidssector en zorg daarbij voor goede bereikbaarheid van horecacentra en toeristische hotspots. Ondersteun structureel de provinciale bureaus en reserveer voldoende budget voor marketing en promotie om toeristen en recreanten aan te trekken.

De sector wil samen met de provincie optrekken. Organiseer structureel overleg met vertegenwoordigers van de gastvrijheidssector bij de uitwerking van provinciale plannen op het gebied van economie en toerisme. Zorg voor draagvlak, haalbare en uitvoerbare plannen waarin ondernemers uit de gastvrijheidssector hun oplossingen, ideeën en duurzame initiatieven in de praktijk kunnen brengen.

Natuur en milieu

Provincies hebben een belangrijke verantwoordelijkheid bij het vinden van een evenwicht tussen natuurbescherming, recreatie en toerisme, ondernemerschap en veiligheid. Daarbij is het van belang dat er ruimte is voor effectief beheer en adequate ondersteuning van getroffen ondernemers. Zorg dat gebieden met horeca bereikbaar blijven en niet onnodig afgesloten worden voor de gasten van de horecaondernemers.

De terugkeer van de wolf heeft steeds meer invloed op het buitengebied. Naast schade aan vee en andere gehouden dieren leidt de aanwezigheid van wolven tot zorgen over veiligheid en de beleefbaarheid van natuur- en recreatiegebieden. Dit raakt inwoners, bezoekers en ondernemers in recreatie, toerisme en horeca. Zorg voor effectieve uitvoering van preventieve maatregelen, compenseer horeca bij aanwijsbare schade en handel schadegevallen snel af.

Vraag en aanbod

KHN wil regionaal een partner zijn en constructief meewerken aan provinciaal beleid dat duurzaam ondernemerschap in de gastvrijheidssector stimuleert. We reiken de hand door met elkaar in gesprek te gaan, samen op te trekken en in de praktijk invulling te geven aan doelen die de gastvrijheidssector economisch en maatschappelijk laat groeien. Om ondernemerschap in de gastvrijheidssector te stimuleren vragen we voor de komende bestuursperiode:

- Voorspelbaar en uitvoerbaar provinciaal beleid dat duurzaam ondernemerschap in gastvrijheidssector stimuleert;
- Ruimte in omgevingsvisies voor de ondernemers uit de gastvrijheidssector;
- Stimulering van duurzame experimenten en creëer ontwikkelruimte;
- Erkenning van de positie van de gastvrijheidssector als volwaardige gesprekspartner bij omgevingsvisies;
- Toerisme te beschouwen als beleidsprioriteit, zorg voor een toerismevisie, ondersteun structureel provinciale bureaus en maak budget vrij voor marketing en promotie;
- Structureel overleg met vertegenwoordigers van de gastvrijheidssector bij uitwerking van provinciale plannen;
- Natuurherstel en duurzaam ondernemerschap te combineren;
- Voorspelbare vergunningverlening en juridisch houdbare regels;

- Goede bereikbaarheid onder andere door bij OV-aanbesteding directe buslijnen van en naar de horeca- en recreatiebestemmingen. Daarnaast een nachtbus zodat jongeren veilig uit kunnen gaan;
- Maak ook budget vrij voor het onderhoud van de recreatieve infrastructuur, denk bijvoorbeeld aan de aanleg van en het verbreden van fietspaden maar zorg ervoor dat het veilig is om van a naar b te gaan. Investeer in laadpunten en routenetwerken langs de horeca. Investeer ook structureel in de pontjes en de veerdiensten die ons land rijk zijn, ze zijn belangrijk voor onze cultuur, ze verbinden mens en natuur;
- Preventieve maatregelen om de schade van de wolf tot een minimum te beperken en aanwijsbare schade te compenseren en snel af te handelen.

